

אַכְטֹונג: ס'שְׁמַעְקט פון גַעלֹט!

ארוםגעגאנגען צווישן די קינדן און זיך אפילו פארגעשטעלט אז ער איז שוין עפעס א חברה-מאן. ער האט זיך אפילו געלייגט איין פּאָה הינטערן אויער... ער האט יעדן געפרעגט אויב עס איז דא נאך עפעס אַרבעט פאר אים כדי ער זאל קענען מאכן נאך געלט. איין מאל האט דוב געזען א סערוועטל מיט א בילד פון א דאלער דערויף; זיין פנים האט אויפגעלאכטן, עס האט אויסגעזען ווי ער וויל ממש אויפֿעסן די סערוועטל...

איין טאג, ווען זיין מאמע האט אים געבעטן אַראפֿצונעמען די נוי סוכה, האט ער שטעל געענטפֿערט: "איך זאג זיך צו די אַרבעט; איך קען זיך נישט ערלויבן צו פארלירן געלט."

אינדריסן פונעם געשעפט האט ער געשטעלט שווערע האלץ און ברעטער און בויגטלעך סוף, ער איז געווען אינגאנצן דורכגעווייקט מיט שווייס. ער האט אפילו דריי מאל אַראפֿגעפאלן אויף דער ערד. בלויז בדרך נס איז ער נישט געשעדיגט געווארן. דאס וויכטיגסטע, האט ער כסדר געטראכט, איז די הנאה וואס ער וועט האבן פונעם געלט וואס ער גייט באקומען. דוב האט זיך בארימט פאר יעדן וואס ער האט געזען: "איך באקום אַכט שְׁקלים פאר יעדע שעה אַרבעט." זיינע ביינער האבן אים וויי געטאן. זיין גאנצע קערפער איז געווען שמוציג פון האלץ-שטויב.

דאן, איין טאג אין בית המדרש, האט ער געהערט ווי זיינע חברים נתי און יוסי לערנען הויך די מעשה פונעם בעל תפילה. פלוצלינג האט ער געהערט ווי מיאוס עס איז א מענטש וואס זאגט נאך געלט, ביז אזא דרגא אז עס קומט ארויס פון אים א געמיינע גערויף. ער איז אויך געגאנגען און גוט דורכגעלערנט די מעשה און 'געגעסן' פונעם צדיק'ס עסן - דאס מיינט זיינע תורות און מעשיות - ביז ער האט פארשטאנען אז פון אים אליין קומט אויך ארויס א ריח. ער האט אויך איינגעזען אז זיין טאטע אַרבעט נאר אביסל, פונקט גענוג אויף צו קויפֿן עסן פאר'ן שטוב, און נישט צוליב תאוות המזון. נאך א שטיק צייט האט דוב געזאגט מיט א שמיכל צו זיינע חברים: "דאס איז עס. איך האב אויפֿגעהערט נאכצולויפֿן געלט. עס וועט מיר נישט ברענגען קיין שום שמחה אָדער גליק. דאס נאכלויפֿן געלט האט מיר געמאכט פארמיאוסט, שמוציג, און דערנידערט אויף אופנים וואס איך האב מיר קיינמאל נישט פארגעשטעלט..."

מיר האבן געלערנט אין די מעשה פונעם הייליגן בעל תפילה, אז דער גיבור האט גענומען די גאנצע מדינה וואס איז געווען פארזונקען אין די תאוות המזון, און זיי געפירט צו א קאף וואו עס איז בכלל נישט געווען קיין פייער. דאס עסן דארט האט מען נאר געקענט קאכן דורך א בארג פון פייער. דער בארג פייער איז געווען גאר ווייט, אָבער עס זענען געווען וועגן און רערן וואס האבן געפירט פונעם בארג ביז צום קאף.

אין אַנפֿאנג האט ער זיי געפירט קעגן דעם ווינט, און דער געשמאקער ריח פונעם עסן האט זיי דערגרייכט. זיי האבן אנגעהויבן זיך איינבעטן ביי אים אז ער זאל זיי געבן עפעס פון די מאַכלים. דערנאך האט ער זיי געפירט קעגן דעם ווינט, און פלוצלינג האבן זיי אנגעהויבן שרייען: "עס איז דא דא א שרעקליכע ריח!"

האט דער גיבור זיי געזאגט: "איר זעט דאך אליין אז דא איז נישטא גארנישט וואס זאל נישט-גוט שמועקן; דעריבער מוז זיין אז דאס שלעכטע גערויף קומט פון אייך אליין."

דאן האט ער זיי געגעבן עפעס פונעם עסן. תיכף ווי זיי האבן געגעסן, האבן זיי אנגעהויבן אוועקצואווארפֿן זייער גאנצע זילבער און גאלד. יעדער איינער האט זיך אויסגעגראבן א גרוב און זיך באגראבן דארט פאר גרויס בושא וואס זיי האבן געשפירט. דאס איז געווען ווייל זיי האבן פלוצלינג דערשפירט דעם שרעקליכן ריח פון געלט, וואס איז ממש ווי מיאוס'ע אַפֿפאל.

עס איז ערב סוכות, און די יום-טוב'דיגע ניגונים קלונגען אפ אין די גאסן. מענטשן זענען געלאפן מיט ברעטער אין די הענט, אָבער אין דוב'ס קאפ איז נאר געלאפן איין מחשבה: "צו פארדינען ווי מער געלט!" ער האט געבעטן אַרבעט אין א קיאָסק צו רייניגן די געשעפט, דערנאך איז ער געלאפן פארקויפֿן פאפקארן אין פארק, און ער האט אויך געפרעגט דעם הויזווארג פארקויפֿער אויף אַרבעט אין זיין געשעפט. אזוי ארום האט ער אנגעזאמלט מער און מער געלט אין זיין קעשענע. דוב האט זיך שטענדיג באַרעכטיגט מיט'ן זאגן: "אפילו א אינגל אין פֿתח ז' מעג פארדינען געלט..."

דוב איז געווען פול מיט ענטוואַיאָם. אזוי וועט ער רייך ווערן... דער געשעפט אייגנטומער האט אים געגעבן צו סארטירן נעגל און שרויפֿן. דוב איז

ספּוּרִי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת

מַעֲשֵׂה י"ב - דָּעַר בַּעַל תְּפִלָּה (18)

לּוֹשְׁמִיר דָּעַר לִיב הָעֶרֶט דָּאס גָּאָר נִיט.
נָאָר עַר נַעֲמִט זײַךְ שְׂאָף און בְּהֻמּוֹת. און בְּרוּמִט
און עֶסֶט זײַ. און דָּעם בַּאָרְג פֿון פֿייער זעהט מען
גָּאָר נִיט (פֿלומֶר סֶע אַיז דָּאָרט פֿאַרְהאַנְדִין אַ בַּאָרְג פֿון
פֿייער. נָאָר מֶע זעהט אַיִם נִיט).
און ווידער פֿון
דָּעַר זײַט אַיז נָאָךְ פֿאַרְהאַנְדִין אַ וועג. קומט
מען מיט דָּעם וועג צו אַיִן אָרט וואס סֶע הײסֶט
קֶעף. און דָּאָרט אַיִן דָּעַר קֶעף אַיז פֿאַרְהאַנְדִין
אַלירֶלִי מאַכֶּלִים. און אַיִן דָּעַר קֶעף אַיז קײן שוים
פֿייער נִיט פֿאַרְהאַנְדִין.

נָאָר דִי מאַכֶּלִים ווערן גִיקאַכֶּט דָּאָךְ דָּעם
בַּאָרְג פֿון פֿייער הַנֶּ"ל און דָּעַר בַּאָרְג פֿון פֿייער
אַיז פֿון דָּאָרט זײַער ווײַט. נָאָר סֶע גײען
שְׂטעשְׂקִים און אַזו ווי רִינּוּוִים פֿון דָּעם בַּאָרְג פֿון
פֿייער צו דָּעַר קֶעף. און דָּאָךְ דָּעם ווערן
גִיקאַכֶּט אַלע מאַכֶּלִים הַנֶּ"ל.

און דִי קֶעף זעהט מען אויף גָּאָר נִיט
אַרױס. נָאָר סֶע אַיז פֿאַרְהאַנְדִין אַ סִימָן. סֶע
שְׂטײען דָּאָרטן פֿיגיל אויף דָּעַר קֶעף. און דָּאָךְ
דָּעם ווײַסֶט מען אַז דָּאָרט אַיז דִי קֶעף און דִי
פֿיגיל פֿאַכִין מיט דִי פֿלִיגיל. און דָּאָךְ דָּעם
צִינְדִין זײ אַן דָּאָס פֿייער און פֿאַרלעשן דָּאָס

הָאָט דָּעַר גִבּוֹר גִישְׁמוּסֶט מיט דָּעם מָלָךְ.
מִכֶּח דָּעַר מִדִּינָה וואס זײ זענען אַזױ אַרײַן
גִיפֿאַלִין אַיִן דָּעַר עֲבוּדָה זָרָה פֿון געלט. הָאָט
דָּעַר גִבּוֹר גִיזאַגֶט צום מָלָךְ אַיִךְ הָאָב פֿון אַיִךְ
גִיְהֶעֶרֶט. אַז דָּאָךְ דָּעם וועג וואס אַיִךְ הָאָב צו
דָּעַר שְׂווערד. דָּאָךְ דָּעם קאן מען אַרױס נעמען
דָּעם וואס עַר אַיז אַרײַן גִיפֿאַלִין אַיִן דָּעַר תַּאֲוָה
פֿון געלט. הָאָט אַיִם דָּעַר מָלָךְ גִיעֲנִפֶּעֶרֶט יוֹא סֶע
אַיז אַזױ.

הָאָט דָּעַר מָלָךְ גִיזאַגֶט דָּעם גִבּוֹר. (דִי זאָג
ווי אַזױ מֶע קאן דורך דָּעם וועג זײ אַרױס נעמען פֿון דָּעַר תַּאֲוָה
פֿון געלט) בַּאֲשֶׁר אַיִן דָּעם וועג ווי עַר גײט צו דָּעַר
שְׂווערד. אַיז פֿאַרְהאַנְדִין אַ וועג אַיִן דָּעַר זײַט.
קומט מען מיט דָּעם וועג צו אַיִן פֿייער־דִיקִין
בַּאָרְג. און אויף דָּעם בַּאָרְג לִיגֶט אַ לִיב. און
דָּעַר לִיב אַז עַר בַּאֲדָאָרְךְ עֶסֶין גײט עַר און
פֿאַלט אויף דִי טשערדעס און נעמט זײַךְ שְׂאָף און
בְּהֻמּוֹת און עֶסֶט זײ אויף. און דִי פֿאַסֶטיכִים
וויסן דערפֿון. און זײ הִיטִין זײַער דִי שְׂאָף פֿאַר
אַיִם. לּוֹשְׁמִיר דָּעַר לִיב קוקט גָּאָר דִרויף
נִיט. נָאָר אַז עַר וויל עֶסֶין פֿאַלט עַר אויף דִי
טשערדעס. און דִי פֿאַסֶטיכִים קלאפֿין און
שְׁלָגִין און שְׂטוּרְמִין אויף אַיִם.

פֿייער. דֶהיינו דאָרף דעם וואס די פֿייגיל פֿאכין
דורך דעם בלאַזן זי אויף און צונדן אן דאס
פֿייער. און ווידער טאקע דאָרף זייער פֿאכין
פארלעשן זיי דאס פֿייער אז דאס פֿייער זאל
ניט פֿלאמען צו שטארק מער איידער מע
באדארף.

און זיי בלאַזן אויף דאס פֿייער וועדליג
מע באדארף צו די מאַכלים דֶהיינו צו דעם מאַכל
באדארף מען אזוי א פֿייער. און צו איין אנדער
מאַכל באדארף מען איין אנדער פֿייער. אַלץ
וועדליג דעם מאַכל אזוי בלאַזן די פֿייגיל אויף
דאס פֿייער. (דאס דערציילט אַלץ דער מלך דעם גבור).

בֶּכָן זאַלסטו זיי פֿירן (דֶהיינו די לייט פון דער
מדינה פון עשירות וואס זיי זענען גאטן) פֿריר אַקעגין
ווינט. פֿדי דער ריח פון די מאַכלים. זאל זיי פאר
גייען. דערנאך אז דו וועסט זיי גיבן פון די
מאַכלים. וועלן זי שוין בּוּדאָי אַוועק ווארפן
די תּאֹוה פון געלט. **האט דער גבור אזוי**
גיטאן. און האט גינומען די דאזיגע לייט. דֶהיינו
די גרויסע לייט פון דער מדינה פון עשירות וואס
זיי זענען גאטן אין זייער מדינה. וואס זיי זענען
אַהער גיקומען מיט דעם ממונה פֿנ"ל

און אז זיי זענען אַרויס גיגאנגען פון
זייער מדינה מיט דעם ממונה האבן זיי די
מדינה פֿח גיבן. אז וואס זיי וועלן טאן זאל זיין

גיטאן. און גאר די מדינה מוז צו שטיין אויף דעם
אַלימען וואס זי וועלן טאן. **האט דער גבור**
גינומען די לייט. און האט זיי גיפֿירט אין דעם
וועג. (וואס דער מלך האט אים גיזאגט פֿנ"ל) און ער
האט זיי גיבראכט ביז דער קעף וואס דארט
זענען די מאַכלים. און פֿריר האט ער זיי גיפֿירט
א קעגין ווינט איז זיי פאר גאנגען דער ריח פון
די מאַכלים. האבן זיי אים אַנגיהויבן זייער צו
פֿעטן אז ער זאל זיי גיבן פון די גוטע מאַכלים.
דערנאך האט ער זיי גיפֿירט פון דעם ווינט.
האבן זיי אַנגיהויבן צו שרייען. סע שטינקט
זייער. האט ער זיי ווידער גיבראכט אַקעגין
ווינט. איז זיי ווידער פארגאנגען דער גוטער ריח
פון די מאַכלים. האבן זיי אים ווידער זייער
גיפֿעטן. אז ער זאל זיי גיבן פון די מאַכלים.
דערנאך האט ער זיי ווידער גיפֿירט פון דעם
ווינט האבן זיי ווידער אַנגיהויבן צו שרייען סע
שטינקט זייער ווילד. **האט זיך דער גבור צו**
זיי אַנגירופן. איר זעהט זיך אז סע איז דא גאר
ניט פארהאנדן קיין שום זאך וואס סע זאל
שטינקען. מוז בּוּדאָי זיין אז איר אַליין שטינקט
עס. ווארן דא איז ניט דא קיין שום זאך וואס סע
זאל האבן א ריח רע.

דערנאך. **האט ער זיי גיגבן פון די**
מאַכלים.

לאמיר זיין פאר הערן

די צוועלעוועטע מעשה - דער בעל תפילה (18)

ג. וויפיל מאל האט דער גבור זיי געפירט א קעגן דעם ווינט?

- ☐ איין מאל
☐ צוויי מאל
☐ דריי מאל

ד. האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?

- ☐ איינמאל
☐ צוויימאל
☐ איך האב געוואלט

א. וואס האבן זיי געזאגט ווען דער גבור האט זיי געפירט קעגן די ווינט?

- ☐ אז עס שטינקט זייער
☐ זיי האבן אים געבעטן פון די עסן
☐ אז עס איז דא א גוטער גערוך

ב. וואס האבן זיי געזאגט ווען דער גבור האט זיי געפירט פון דעם ווינט?

- ☐ אז עס שטינקט זייער
☐ זיי האבן אים געבעטן פון די עסן
☐ אז עס איז דא א גוטער גערוך

טיפער געטראכט

- א. וואספארא סדר האט דער בעל תפילה דערמאנט די אנשי המלך? און וועמען האט ער נישט דערמאנט?
- ב. וועלכע סדר פון די כתות האט דערמאנט איינער פון די גבורים פארן בעל תפילה? און וועלכע כתה האט ער נישט דערמאנט?
- ג. וואספארא סדר האט דער בעל תפילה דערמאנט די אנשי המלך פארן גבור? און וועמען האט ער נישט דערמאנט?
- ד. וועלכע סדר האבן די כתות געטראפן די אנשי המלך? און וועלכע כתה האט נישט געטראפן?

תשובות אויף די מעשה פון דער בעל תפילה (17)

ביי וועמען שטייט?

- איז בונדאי דאָרט גינען אַ גרויסע שמחה? ביי חכם
איז גינען צווישן זיי אויף זייער אַ גרויסע שמחה? ביי מליץ
איז צווישן זיי גינען איין גרויסע שמחה? ביי אוהב נאמן
און די שמחה וואס דאָרט איז גינען. קאן מען בונדאי נישט משער זיין
? ביי די בת מלכה
איז בונדאי דאָרט גינען זייער איין גרויסע שמחה? ביי דאס קינד
איז דאָרט בונדאי גינען זייער אַ גרויסע שמחה? ביי די מלכה
און די שמחה וואס דאָרט איז גינען קאן מען בונדאי נישט משער זיין
אין מוח? ביי דער מלך

אויף וועמען שטייט?

- האבן די דריי גיזטויסן דאס מוח בונדאי זיין דער מליץ
האבן זיי זיך גיזטויסן דאס מוח בונדאי זיין די בת מלכה
האבן זיי זיך גיזטויסן אז דאס איז בונדאי דאס קינד זייערס
האבן זיי זיך גיזטויסן. אז דאס איז בונדאי זייער מלך אליין
ביי וועמען שטייט נישט אז זיי האבן פארשטאנען ווער איז דאס? ביי
דער אוהב נאמן און די מלכה

דעם רבינ'ס
אעשיות

להתודע ולהגלות אז איטלעכס ווארט וואס דא שטייט אין דעם הייליגן ספר, איז 'קודש' קדשים', לופטער 'סודות' התורה. מען זאל נישט מיינען: "אז דאס זענען חס' ושלום פראסטע מעשיות!"

צו ענטפערן בחינות און אריינגיין אינעם גורל, 02-5333372 צו באקומען דעם גליון אין מייל - m025345040@gmail.com